

Tomasz Moskal, Kamil Szczecina

"Aktualność przesłania moralnego bł.
ks. Jerzego Popiełuszki w
perspektywie przemian społecznych
w Polsce po 1989 roku", Grzegorz
Kamil Szczecina, Nowy Sącz 2015 :
[recenzja]

Rocznik Kolbuszowski 16, 479-481

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

**[Recenzja]: Grzegorz Kamil Szczecina,
Aktualność przesłania moralnego
bł. ks. Jerzego Popiełuszki w perspektywie
przemian społecznych w Polsce po 1989 roku,
Nowy Sącz 2015, ss. 142, ISBN 978-83-65196-04-0**

Bez trudu możemy się zgodzić, że II wojna światowa zaciążyła na Polsce i Polakach drugiej połowy XX wieku bardzo mocno, a jej skutki odczuwane są na wielu płaszczyznach do dnia dzisiejszego. W *Słowie biskupów diecezjalnych* wydanym 26 sierpnia 2014 r. na Jasnej Górze w 75. rocznicę jej wybuchu czytamy, że „Była ona straszliwym doświadczeniem dwudziestowiecznej Europy i świata. Pochłonęła dziesiątki milionów istnień ludzkich, odcisnęła się na losach narodów i państw. (...) Ujawniła otchłań zła, do jakiego zdolne są zbrodnicze ideologie i systemy polityczne, które odwróciły się od Boga, przekreślając Jego prawa. Z drugiej zaś strony ukazała też piękno i siłę ludzkiego ducha, czerpiącego często swą siłę ze źródeł wiary”. Na takim gruncie przyszło budować nową rzeczywistość, jakże daleką od planów, marzeń i oczekiwań wielu z tych, którzy oddali Polsce najpiękniejszy czas swojego życia. Dyktatura obcego mocarstwa, obecna na niemal każdej płaszczyźnie życia codziennego, paraliżowała wiele cennych inicjatyw społecznych, ograniczała podstawowe prawa człowieka, a nawet posuwała się do odebrania życia, jak wymownym tego przykładem była męczeńska śmierć bł. ks. Jerzego Popiełuszko.

W ostatnich latach wielu naukowców podejmowało badania nad wydarzeniami, instytucjami czy chociażby życiem postaci z powojennej Polski. Poznanie tych opracowań z jednej strony poszerza naszą wiedzę o tym trudnym okresie, wydobywa na światło dzienne szereg zapomnianych osób i podejmowanych przez nie inicjatyw, z drugiej umożliwia do-

skonalenie warsztatu naukowego badacza czasów współczesnych. W nurt tych badań wpisuje się opracowanie Pana Grzegorza Kamila Szczeciny dotyczące przesłania moralnego błogosławionego męczennika lat 80. XX wieku, ks. Jerzego Popiełuszki. W lekturę recenzowanej książki wprowadza czytelnika słowo bpa Kazimierza Ryczana, który kieruje do czytelnika wielce wymowne słowa: „Wartości: godność człowieka, wolność, prawda, sprawiedliwość, solidarność i miłość wyrażająca się w słowach «zło dobrem zwyciężaj» zachowują aktualność, są ponadczasowe. Niech niniejsza publikacja stanie się ostrzeżeniem dla współczesnych polityków, że lekceważąc te wartości, dojdą do nowej formy totalitaryzmu zmierzającego nie tylko do ekonomicznej dominacji nad człowiekiem, ale i do zniewolenia ducha” (s. 5-6). Ponadto zachętę do lektury skierowali: o. Kamil M. Ryszard Kraciuk CCG – Prowincjał Zgromadzenia Braci Poczieszcycieli z Getsemani w Polsce (s. 7-9), oraz ks. dr hab. Tadeusz Zadykowicz z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (s. 11-13).

Autor w trzech wzajemnie się uzupełniających i logicznie powiązanych rozdziałach podjął się próby odpowiedzi na postawione w temacie zagadnienie. W pierwszym (s. 21-54) został przedstawiony życiorys błogosławionego. Wydawać by się mogło, że przypominanie biogramu ks. Jerzego jest niepotrzebne, gdyż rodacy powinni znać go bardzo dobrze. Tymczasem, konstrukcja tego rozdziału już na wstępie ukazuje doskonały warsztat badawczy autora opracowania, gdyż znane fakty z życia ks. Popiełuszki przedstawił w niezwykle ciekawy i barwny sposób, nie tracąc przy tym nic z naukowych walorów opracowania. Rozdział ten może stanowić bardzo dobre zaplecze do przygotowania oddzielnego biogramu błogosławionego męczennika zarówno pod względem zebranej bibliografii, jak i sposobu przedstawienia życiorysu. Kolejny został poświęcony podstawowym treściom nauczania moralnego ks. Jerzego (s. 55-90). W pierwszej kolejności wskazana została prawda stanowiąca niezbędny fundament życia społecznego. Niemniej ważne, w kontekście dyktatury komunistycznej, były, jakże często wówczas łamane, godność i wolność człowieka. W końcu sprawiedliwość oraz solidarność, na gruncie których wyrósł ruch społeczny. Doprowadził on do zrywu społeczeństwa i odzyskania wolności przez Polaków. Wolności, o którą na Placu Zwycięstwa w 1979 roku modlił się św. Jan Paweł II: „Niech zstąpi Duch Twój! Niech zstąpi Duch Twój! I odnowi oblicze ziemi. Tej Ziemi!”. Ale gdy nastąpiły przemiany społeczne, których byliśmy świadkami po 1989 roku, tenże sam papież przypomniał rodakom Dekalog. Trzeci rozdział recenzowanej pracy (s. 91-122) dotyczy aktualności przesłania ks. Popiełuszki i wpisuje się w nauczanie św. Jana Pawła II z pielgrzymki w 1991 roku.

Na uwagę zasługuje wykorzystanie przez autora wielu źródeł, w tym w głównej mierze tekstów homilii ks. Jerzego Popiełuszki. Zostały one zanalizowane w kontekście nauczania papieskiego i pasterskiego biskupów polskich. Ponadto G. K. Szczecina, ukazując ówczesną sytuację społeczną, polityczną i religijną, sięgał do szeregu opracowań odnoszących się do tamtego czasu, co znalazło odbicie w obfitej bibliografii.

Odczytanie wymienionego wyżej przesłania moralnego w kontekście aktualnych wydarzeń, wyraźnie ukazuje jego uniwersalny i ponadczasowy charakter. Nadal bowiem aktualne jest poszukiwanie prawdy, prawdziwej wolności, sprawiedliwości i wolności w życiu społecznym. Książkę pana G. K. Szczeciny uważam za nowatorską w zakreślonym temacie, ubogacającą naszą wiedzę nie tylko o biogram ks. Jerzego, ale przybliżającą aktualność jego postaci współczesnemu człowiekowi i tym samym zasługującą na lekturę.